

Нова КОЛОЧАВА

С. КОЛОЧАВА МІЖГІРСЬКОГО РАЙОНУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Тема номера

Перехід Червоної Армії через Карпати

Шановні колочавці!

Від усього серця вітаю Вас з великим святом – **Днем Перемоги у Великій Вітчизняній війні!**

Бажаю Вам міцного здоров'я, щастя, успіхів у Вашому житті.

З повагою,
Станіслав Аржевітін.

У кінці літа 1944 року радянські війська зупинились перед Карпатами. Для проведення військових операцій у гірській місцевості було створено 4-й Український фронт у складі лівого флангу армії 1-го Українського фронту. Командував новим карпатським фронтом генерал-полковник І. Ю. Петров, начальником штабу було призначено генерал-лейтенанта Ф.К.Корженевича. Після виходу Румунії зі складу союзників Німеччини відпала необхідність штурмувати Карпати лобовими ударами через небезпечну лінію Арпада, і були створені сприятливі умови обійти гірський хребет із півдня територією Румунії. У Словаччині спалахнуло національне повстання, яке надихнуло керівництво 4-го фронту на розробку Карпатсько-Дукленської операції з визволення Польщі та Словаччини. Інша військова операція – Карпатсько-Ужгородська передбачала звільнення Закарпатської України за чотири етапи. Основні напрямки наступу військ: Гуменне, Ужгород, Мукачеве, Хуст, Мараморш – Сігет. Другий етап бойових дій передбачав подолання головного хребта Карпат з 1 до 17 жовтня 1944 року, третій – подолання смуги укріплень на рубежах Перечин – Свалява – Мараморш – Сігет з 18 до 24 жовтня 1944 року. Хустський напрям проходив через два перевали: Вишково – Хуст і Синевірська Поляна – Стеблівка. В долинах річок Тересля і Ріка угорськими військами було побудовано шість вузлів оборони. Один із них передбачався в Колочаві. Від с. Майдан до перевалу долину оперізувало 11 смуг надоб'їв, понад 500 довгочасних вогневих точок. Битва за Карпати розпочалась 5 вересня 1944 року. 1-ша Угорська армія Б. Міклоша прийняла рішення капітулювати, але німецьке командування зламало ці плани. На хустському напрямі діяла 351 дивізія, яка вже 15 жовтня визволила с.Сойми, а 20 жовтня – Ганьковицю. 138-ма дивізія 16 жовтня вступила в Рахів, потім Мараморш – Сігет і 24 жовтня звільнила Хуст. Село Колочава, за офіційною статистикою, було визволене від угорських військ 23 (в деяких документах 24) жовтня 1944 року. В той же час у 1945 році голова сіль-

ради І. Банга і секретар сільради В. Стець повідомляли в район, що «...село Колочава було звільнено Червоною Армією 15 жовтня 1944 року в 12 годин дня, т. е. мадярські війська 14.10.1944 року в 12 годин ночі ушли із села Колочава, взорвали міст, і після їх уходу части Червоної Армії в село не заходили. 15 жовтня в слід за мадярами через село пройшла група партизан (25-30 чоловік), невідомо кем керівима. Боев нікаких не було...».

На початку листопада 1944 року на Закарпаття прибули офіцери штабу 4-го фронту для проведення агітації та прийому добровольців у ряди Червоної Армії. Вступ громадян проводився до березня 1945 року. В області працювало 25 пересувних приймальних пунктів. У Червону Армію приймали, в основному, громадян 1920-1926 років народження.

Паралельно з прийомом добровольців у Радянську Армію чехословацька адміністрація проводила в п'яти виділених районах (в тому числі і в Міжгірському) мобілізацію військовозобов'язаних громадян Закарпаття до 1-го Чехословацького армійського корпусу. До цього корпусу було мобілізовано 150 офіцерів та 6 720 воїнів. До радянських військ записалось понад 20 тисяч. Це було викликано насамперед тим, що чехословацька влада побачила настрої місцевого населення стосовно небажання повертатись до старої Чехословаччини і припинила мобілізацію. Розпочався рух щодо приєднання краю до Радянського Союзу, і як результат відбувся Перший з'їзд Народних комітетів у м. Мукачевому 26 листопада 1944 року, який одногосно прийняв Маніфест про возз'єднання Закарпатської України з Українською РСР. Мандати на з'їзд отримали і колочавці. Серед них були: Михайло Беца (батько), Василь Беца (син), Пилип Драч, Іван Вовканець, Михайло Дербак, Олекса Беца, Іван Ледней, Юрій Росоха. Всього з Міжгірського району було делеговано 39 осіб.

Дослідив Станіслав Аржевітін.

Сторінки історії

Становлення радянської влади в Колочаві

Після відступу в 1944 році угорських військ постало питання про зміну старої місцевої влади. В нотарському уряді Колочави залишились І.Сятиня, Ф.Андрусь, Штаер. Із числа 30 членів сільської Народної ради 26 жовтня 1944 р. було обрано керівників народних комітетів: у Нижній Колочаві-Лаз головою було обрано Івана Івановича Бангу, заступником – Івана Андрійовича Леднея, секретарем – Івана Івановича Сятиню, в Нижній Колочаві-Горб головою обрано Олексу Васильовича Белю, заступником – Василя Федоровича Шандора, у Верхній Колочаві-Негровець головою – Ю. М. Рошинця, заступником – М. Ф. Самборина.

У серпні 1945 року голова Народної ради І. Банга (1882 р.н.), якому на той час було 64 роки, просив, щоб його звільнили з посади за віком. Керівником відділення міліції, до якого входило 11 міліціонерів, було призначено Миколу Івановича Шимоню (1912 р.н.). Лікарню, в якій працювало 11 службовців, очолила Олена Іванівна Зюба (1916 р.н.). «Путниками» обрано М. І. Мотичку та В. І. Ситаря, агентом із закупівлі Ю. М. Буркало, кооператорами В. І. Пишку, М. І. Москаля, С. Ковача. Священиками були: Михайло Бобик – греко-католицький, Іван Андрійко – православний. Директором школи залишався Михайло Шпонтак, вчителями: його дружина Соня, Іван Юрійович Рішко, Іван Васильович Росоха, Ганна Штаер-Іваниш, Іван Буркало та інші.

Управління лісів очолив Юрій Тимарь із

Вучкового. Усього лісових робітників налічувалось 98. Поштарем став Василь Хланта, божениками Пилип Драч і Юра Шемет.

У другій половині 1945 року почалась дискусія між населенням Горба і Лаза про відокремлення Горба в окреме село. На той час на Горбі проживало 1369 мешканців (203 двори). Але ця пропозиція керівництвом області не була підтримана.

У квітні 1945 року керівником читальні в Лазах було обрано Іосипа Штаера, секретарем – Василя Штаера, касиром – Юру Малету. На Горбі головою читальні обрали Василя Драча, секретарем – Василя Стеця, касиром – Пилипа Драча.

На облік було взято і старожили села від 1870 р. н., яких налічувалось 113 чоловік. Особлива увага приділялась удовицям (їх було 78 осіб) і круглим сиротам (їх налічувалось 14 осіб).

Нова влада забезпечувала населення с. Колочава продуктами першої необхідності. На місяць селу видавалось:

- солі 45 центнерів,
- 120 літрів горілки (для порівняння: у Міжгір'я – 26, Синевір – 81),
- сигарет 5 700 штук,
- хлібне зерно, з розрахунку 341 грам на одну особу на день.

Для прикладу: директор школи Михайло Шпонтак у вересні 1945 року отримував: м'яса 440 грамів, жиру 100 грамів, цукерок 100 грамів, білого борошна 1,5 кг.

У 1945 році за переписом населення у Колочаві було 4 556 осіб (у Негровці – 1 900), 890 дворів, бюджет села на рік складав 40 683 пенго, що покривався внутрішнім доходом 13 490 пенго, нестача складала 27 192 пенго, яку перекривала вища організація Народної Ради.

Усі урбаріальні землі перейшли в церковну власність, були розподілені вільні єврейські землі.

У Колочаві була організована земельна громада, яку очолив Дмитро Беца, почалась колективізація села. У 1948 році в Лазах було створено колгосп «Радянське Закарпаття». Головою колгоспу в лютому 1949 року було обрано Данила Даниловича Маркуся, у квітні 1949-го перебрано Василя Михайловича Дербака, в жовтні 1949-го – Василя Андрійовича Ясінко. На Горбі було створено колгосп ім.Будьонного, головою колгоспу в лютому 1949-го обрано Василя Даниловича Драча, в січні 1950-го перебрано Василя Гнатовича Ситаря. 11 вересня 1950 року ці два колгоспи були об'єднані в один – «Радянське Закарпаття».

21 вересня 1952 року на річці Колочава було побудовано невеличку гідроелектростанцію. У Колочаві вперше спалахнула електрична лампочка в 200 будинках, а в 1962 році село було повністю електрифіковано від ГЕС.

Дослідив Станіслав Аржевітін.

Голова сільської ради Банга і секретар сільради Стець повідомили в 1946 р. органи радянської влади, що угорські війська залишили Колочава 14 жовтня 1944 р. ввечері, а 15 жовтня о 12-й годині дня через село пройшла група партизан – 25-30 чоловік, з чого можна зробити висновок, що село Колочава звільнено Червоною Армією 15 жовтня, а не 24 жовтня, як вважалося в радянські часи.

У повідомленні також зазначалось, що за період мадярської окупації було вивезено до німецько-мадярських таборів 70 українців і 52 родини єврейської національності (300 осіб). Відступаючи, угорські війська забрали 350 голів скота, 500 овець, 30 коней, 15 возів сіна. Матеріальні збитки колочавців склали 36 100 рублів. Крім того, було зірвано один склад, міст, спалено лісопильний завод і 6 будинків. Ці збитки становили близько 2 000 000 рублів.

У Вишній Колочаві-Негровці під час мадярської окупації було вивезено 70 українців і 40 родин єврейської національності (221 чоловік). Відступаючи, 7 вересня 1944 р. мадяри розстріляли Василя Миколайовича Поповича і Миколу Васильовича Веретяка за підозру щодо участі в партизанському русі і зберіганні зброї.

Загалом із двох сіл було вивезено 140 українців і 521 чоловіка єврейської національності.

Документи

16 травня 1945 року Народна Рада Західної України прийняла рішення заохотити демобілізованих добровольців Червоної Армії:

- Виплатити кожному мобілізованому добровольцю 1 000 пенго одноразової допомоги;
- Видати кожному потрібні промислові товари для повного обмундирування;
- Видати по 1 центнеру хлібного зерна.
- Загальна кількість добровольців на той час була 10 565 чоловік.
- Партизанам встановлювались податкові пільги - 50% на 1945 рік.

Особистості

Йосип Сюгай - єдиний колочавець, який бачив Леніна - засновника Радянської системи

Радянська влада на деякий час дозволила окремим колочавцям займатися підприємницькою діяльністю

На Закарпатті на той час працювало 67 млинів. У Міжгір'ї - 11. У Колочаві в 1945 році залишилось 4 діючих млини. Їхніми господарями були: першого - Юрій Андрус, другого - Іван Барна, третій млин належав Михайлу Куту і Дмитру Дербаку (50%) та 50% - єврею Гершу Пінкасу. Четвертий млин належав Гершу Пінкасовичу, котрий орендували Стефан Пишка і Дмитро Лугош.

У Негровці був один млин, який перейшов до Гната Марковича від колишнього власника Мошка Якубовича. У вересні 1945 року дали дозвіл Дмитру Іванишу на будівництво нового млина в Колочаві на місці зруйнованого млина Мартона Вольфа і Лазаря Вольфа.

Дозвіл на кузню отримав Василь Леньо, а на утримання корчми: Дмитро Малета, Лука Павлюк, Павло Штаєр, Дмитро Савка, Юра Герба, Стефан Савка. Кредитним дружеством опікувались: Юра Ситарь, Микола Савка, Юра Ігнатишин. Пекарством займався Йовнаш Алерронд, ремонтом взуття - Йосип Конар, Петро Дрозд, столярством - Степан Барна, Петро Дацьо. Кравцями були: Юра Шмуліга, Василь Іваниш, Іван Токар, Дмитро Дацьо, Юра Лугош. Бляхарем був Іван Дербак, а Василь Реплюк - малярем, Василь Штаєр - різником скота.

У червні 1945 року право використовувати комбінований (вантажний і пасажирський) автобус маршрутом Синевірська Поляна-Колочава-Хуст отримав Василь Штаєр.

У Закарпатській Україні в кінці 1945 року на обліку перебувало: 438 сімей загиблих воїнів, 1 445 інвалідів, 10 513 добровольців Червоної Армії (з яких 2280 демобілізованих) та 10 012 мобілізованих у Чехословацьку армію (з яких 3 000 демобілізованих).

Виписка з «Декрету Народної Ради Закарпатської України про встановлення та виплату допомоги сім'ям військовослужбовців у Червоній Армії»

«...Сім'я громадян Закарпатської України, які в лавах Червоної Армії добровільно виконують військову службу для забезпечення їх існування, дістають у воєнний час допомогу від Народної Ради в такому порядку:

1. Якщо в сім'ї немає працездатних, допомога виплачується щомісяця в таких розмірах:
- а) за наявності одного непрацездатного - 100 пенго;
 - б) за наявності двох непрацездатних - 150 пенго;
 - в) за наявності трьох і чотирьох непрацездатних - 200 пенго;
 - г) за наявності п'яти і більше непрацездатних - 250 пенго...

«...Інваліди війни одержують пенсію щомісяця в таких розмірах:

- а) інваліди 1-ї групи - 150 пенго;
- б) інваліди 2-ї групи - 100 пенго;
- в) інваліди 3-ї групи від 30-60 пенго, в залежності від процента непрацездатності.

Інвалідам, які живуть у містах, до вищезгаданих сум додається надбавка 25 %...

«...Право на пенсію на випадок втрати годувальника мають ті члени сім'ї, які були на утриманні померлого, вбитого або того, хто пропав безвісти...»

«...Пенсія на випадок втрати годувальника признається і виплачується у таких розмірах:

- а) якщо є тільки один член сім'ї, який має право на пенсію, - 50 пенго;
- б) якщо є два члени сім'ї, що мають право на пенсію, - 75 пенго;
- в) якщо є три члени сім'ї, що мають право на пенсію, - 100 пенго;
- г) якщо є більше трьох членів сім'ї, що мають право на пенсію, - 125 пенго.

Сім'ям, які живуть у містах, додається до вищезгаданих сум надбавка 25 %...

«...Ужгород, 1945 р., Голова Народної Ради Закарпатської України».

Декретом від 12 січня 1945 року партизанам Червоної Армії, добровольцям і їхнім батькам було дозволено зменшення державного податку до 50% на 1945 рік. Сім'ям добровольців встановлювалась щомісячна виплата в сумі від 100 до 250 пенго на період війни, інвалідам війни виплачувались пенсії з інвалідності від 30 до 150 пенго. Окрема сума виплачувалась на випадок втрати (померлого, вбитого або того, хто пропав безвісти) в залежності від кількості членів сім'ї від 50 до 125 пенго.

Кожному демобілізованому добровольцю виплачувалась одноразова грошова допомога в сумі 1000 пенго, надавався один центнер зерна (хлібного) та забезпечувалось першочергове працевлаштування.

Для проведення агітації добровольців з місцевого населення, керівництвом 4-го Українського фронту 10 листопада 1944 року в села Свалявського округу було завезено 10 тонн жита і 10 тонн пшениці. Роздавали населенню з розрахунку по 100 кг на сім'ю добровольця. Залишки передбачалось продати за ціною 43 пенго за центнер пшениці

Новою владою було встановлено одноразову допомогу під час призову. Визначалась сума загальної допомоги від початку мобілізації (1.11.1944 р.) до оголошення демобілізації (31.08.1945 р.). Матеріальна допомога визначалась в пенго. Допомогу в пенго надавали і чехословацькі розрахункові групи. Авансові платежі видавались військовими уповноваженими місцевими Народними радами.

Інтерв'ю

Зі спогадів Івана Петровича Кривляка

- Розкажіть, що відбувалось у Колочаві після відступу мадяр і встановлення радянської влади?

- Радянські воїни в Колочаву зайшли в середині жовтня 1944 року. В кінці жовтня колочавці невеликими групами виїжджали в Чехію та Угорщину на товарні базари. Ці групи їздили по 3-4 рази аж до встановлення пропускового режиму в серпні 1945 року. Фронт просувався вперед, у містах і на розбитих складах створювались стихійні «барахолки». Люди брали з собою яйця, цукор, трошки пенгу і по 10-15 годин їхали на дахах вагонів. У Чопі брали квиток до першої зупинки за кордоном, а далі хто як міг діставалися до самого Будапешта. На розбитих складах і магазинах підбирали різні речі і обмінювали їх в дорозі. Збирали по 2-3 мішки і поверталися в село. Я їздив декілька разів. Одного разу їхав у вагоні, стоячи на одній нозі понад 70 км, а по Чехословаччині їхав на підніжці, можливо, і 100 км. Мішки я склав між вагонами. До Хуста добиралися возом по 10-15 чоловік за 2-3 пенга з чоловіка. На початку шляху ми групувались по 10 чоловік, а потім розділялись на менші групи. Директор школи Шпонтак у 1945 році дав мені 2 кільця на продаж. Я продав їх у Будапешті за 5 000 пенга, а Шпонтак мені подарував за це 100 пенго. За ці гроші я міг купити лише 5 яєць (1 яйце коштувало 20 пенго). Одного

разу я привіз 3 костюми, 3 пари ботинок, німецькі кофти. Один мішок з німецькою формою в мене відібрали, хоча я й погони позрізав. Слава Богу, що в цих поїздах на «барахолки» ніхто з колочавців не загинув.

До армії мене радянська влада не взяла. Мене в Квасовці у 1943 році в лісі деревом ударило. Лікарні тоді в Колочаві не було, і мені за гроші вдалося домовитись про машину, яка мене відвезла у Виноградово. Ногу ледве врятували. Мене, Дербак Василя Миколайовича і Василя Івановича Вовилку заагітували в комсомол і направили у 1947 році в Мукачеву на навчання.

Іван Петрович Кривляк. Фото 50-х років

Розмову вів Станіслав Аржевітін.

Видатні колочавці

Василь Михайлович Беца

Василь Михайлович Беца. Фото 2006 р.

Беца Василь Михайлович - перший колочавець, який отримав вищу освіту і здобув звання кандидата наук.

Василь Михайлович Беца народився у 1921 році в Колочаві. Закінчив 7 класів, середню освіту отримав у Хустській гімназії. З 1942-го до 1944 року навчався на юридичному факультеті Будапештського університету. З грудня 1944-го працював учителем Міжгірської горожанської школи. З квітня до серпня 1946 року виконував обов'язки прокурора Міжгірського, Бергівського та Тячівського районів, а з 1959-го до 1962 року був прокурором м. Ужгород. У 1952 році закінчив з відзнакою юридичний факультет Львівського університету, а в 1964 році захистив кандидатську дисертацію. 30 років викладав в Ужгородському державному університеті (з 1962-го до 1992 року). Син Володимир - кандидат фізико-математичних наук, син Олександр - кандидат педагогічних наук.

Василь Михайлович Беца - єдиний колочавець, який спостерігав за роботою Сейму Карпатської України і з'їзду Народних комітетів 26 листопада 1944 року, коли було возз'єднано Закарпаття з СРСР.

Посвідка, що Беца В.М. був направлений на з'їзд Народних комітетів

Документи

Колочавці-добровольці Радянської Армії

Андрусь Серафим Михайлович, був призваний 29.02.1944 р.
Аржевітін Михайло Іванович, був призваний 11.03.1943 р.
Барна Дмитро, будинок № 808, був призваний 20.12.1944 р.
Барна Дмитро Григорович
Банга Юра Григорович
Банга Юра Ількович, будинок №496, був призваний 21.11.1944 р.
Беля Іван Олексійович, 1944 р.
Беца Андрій Михайлович, будинок №247, був призваний 12.11.1944 р.
Беца Юрій Михайлович, будинок №247, був призваний 12.1944 р.
Ігнатишин Олена Василівна
Воринка Василь Степанович, будинок №37, був призваний 21.11.1944 р.
Воринка Юра Степанович, був призваний 29.04.1945 р.
Гаврило Іван, будинок №16, був призваний 21.11.1944 р.
Гавриль Іван Олексійович, був призваний 10.11.1944 р.
Дацьо Іван Олексійович, будинок №718, був призваний 21.11.1944 р.
Дербак Андрій Павлович, був призваний 10.11.1944 р.
Дербак Михайло Миколайович, був призваний 07.11.1944 р.
Дербак Юра Ількович, будинок №677, був призваний 21.11.1944 р.
Драч Василь Іванович, будинок №857, був призваний 25.11.1944 р.
Драч Іван Пилипович, будинок №201, був призваний 21.11.1944 р.
Ігнатишин Іван Іванович, будинок №598, був призваний 20.12.1944 р.
Ігнатишин (ім'я не відоме) Ількович, будинок №655
Іваниш Іван Іванович, будинок №547, був призваний 20.12.1944 р.
Іваниш Юра Андрійович, будинок №763, був призваний 21.12.1944 р.
Івашко Іван
Кливець Василь Дмитрович, будинок №175
Кливець Микола Петрович, будинок №107, був призваний 21.11.1944 р.

Кливець Василь, будинок №175, був призваний 21.11.1944 р.
Кливець Микола
Ковач Веронія (Вероніка) Василівна, будинок №81, була призвана 12.11.1944 р.
Ковач Веронія (Вероніка) Григорівна (Грицівна), будинок №85, була призвана 07.10.1944 р.
Ковач Олексій Федорович, будинок №66, був призваний 08.01.1945 р.
Ковач Феодосій Петрович, будинок №17, був призваний 12.11.1944 р.
Ковач (Косяк) Василь, будинок №632
Ковач (ім'я не відоме) Михайлович, будинок №60
Ковач Юра
Ковач Юрій Дмитрович, був призваний 21.11.1944 р.
Косяк Василь Михайлович, будинок №632, був призваний 18.11.1944 р.
Косяк Юра Юрійович, будинок №212, був призваний 21.11.1944 р.
Куриця Василь Петрович, будинок №337, був призваний 21.11.1944 р.
Куриця Іван Грицьович (Григорович), будинок №257, був призваний 21.11.1944 р.
Лакатош Федір Юрійович, будинок №112, був призваний 20.01.1945 р.
Макар Юра Іванович, будинок №578, був призваний 21.11.1944 р.
Матійчин Іван, будинок №3
Мацола Василь, будинок №622, був призваний 21.11.1944 р.
Моринка Іван Юрійович, будинок №514, був призваний 21.11.1944 р.
Мотійчин Михайло Іванович, будинок №19, був призваний 21.11.1944 р.
Мотійчин Павло Степанович, будинок №6, був призваний 21.11.1944 р.
Мотійчин Іван Степанович, будинок №6
Мотійчин Василь Степанович, будинок №6
Мотичка Василь, будинок №12, був призваний 18.01.1945 р.
Мотичка Павел, будинок №7
Пішта Василь Федорович, будинок №551, був призваний 20.12.1944 р.
Пилипинець Олена Михайлівна, будинок №650, була призвана 21.11.1944 р.
Пилипинець Марія Михайлівна

Пилипець Матій, був призваний 1944 р.
Пилипинець Вероніка Олексіївна, була призвана 21.11.1944 р.
Пішта, будинок №344
Пішта Федір Васильович, будинок №344, був призваний 01.11.1945 р.
Романюк Амброзій Васильович, будинок №789, був призваний 17.01.1945 р.
Романюк Василь Олексійович, був призваний 21.11.1944 р.
Росада Марія Федорівна, будинок №658, була призвана 21.11.1944 р.
Савка Василь (Оленін), будинок №142, був призваний 22.01.1944 р.
Савка Веронія, будинок №24 (чи 124), була призвана 21.12.1944 р.
Савка Петро, будинок №809, був призваний 20.12.1944 р.
Ситар Галина, будинок №511
Ситар Іван Степанович, будинок №11, був призваний 18.01.1945 р.
Ситар Марія, будинок №511
Ситар Марія Юріївна, будинок №511, була призвана 12.11.1945 р.
Ситар Михайло Ількович, будинок №68
Ситар Юрій Юрійович, був призваний 18.01.1945 р.
Сюгай Василь Петрович, будинок №435, був призваний 07.11.1944 р.
Сюгай Ілля Васильович, будинок №312, був призваний 21.11.1944 р.
Худинець Василь, будинок №636
Худинець Василь Петрович, будинок №120, був призваний 07.11.1944 р.
Шетеля Василь Дмитрович, будинок №585, був призваний 21.11.1944 р.
Шетеля Іван Васильович, будинок №492, був призваний 12.11.1944 р.
Шетеля Юра Ількович (Ілліч), будинок №583, був призваний 21.11.1944 р.
Ясінко Ганна, будинок №493, була призвана 21.11.1944 р.
Ясінко Юра Іванович, будинок №645, був призваний 21.11.1944 р.
Ярема Марія Миколаївна, будинок №51, була призвана 21.11.1944 р.

Список складений на підставі архівних матеріалів та свідчень колочавців.

Звернення

Шановні колочавці!

Редакція газети усвідомлює, що оприлюднені списки прізвищ є неповними.

Редакція також не виключає, що в біографічних відомостях окремих персоналій можуть бути неточності та помилки. Тому закликає всіх односельчан повідомити нам імена своїх батьків, родичів, близьких, сусідів, які загинули (пропали безвісти) в роки Другої світової війни, для увічнення їхньої пам'яті на сторінках нашої газети. Сердечна подяка за допомогу в одержанні й опрацюванні матеріалів висловлюється Малеті Олександровичу Васильовичу.

Редакція газети «Нова Колочава»

Фотофакти

Жертви Другої світової війни:

Січовики

Угорські воїни

Мирне населення

Німецькі воїни

Радянські воїни

Мирне населення

Фотоматеріали з архіву Станіслава Аржевітіна

Документи

Колочавці-воїни Чехословацького корпусу ім. Л.Свободи

- Андрусь Іван** (1919 р.н.), будинок №153
- Андрусь Микола Федорович** (1920 р.н.), будинок №326, був призваний 1943 р.
- Андрусь Степан Андрійович** (1925 р.н.), будинок №74, був призваний 01.01.1945 р., старшина
- Банга Андрій Михайлович** (1918 р.н.), будинок №408, був призваний 1942 р.
- Банга Микола Михайлович** (1909 р.н.), будинок №461, був призваний 1942 р.
- Банга Йосип Юрійович**, будинок №469
- Банга Микола Васильович** (1914 р.н.), будинок №333, був призваний 1942 р.
- Барна Йосип Васильович** (1914 р.н.)
- Беля Василь Олексійович** (1919 р.н.), будинок №102, був призваний 1943 р.
- Беца Іван Михайлович** (1920 р.н.), будинок №247, був призваний 1943 р.
- Буркало Михайло Павлович** (1914 р.н.), будинок №174, був призваний 1943 р.
- Буркало Іван Павлович** (1920 р.н.), був призваний 1943 р.
- Буркало Степан Павлович** (1916 р.н.), будинок №174, був призваний 1943 р., четник
- Банга Іван** (1920 р.н.), будинок №461
- Беля Микола** (1909 р.н.), був призваний 1943 р.
- Вайдич Іван Васильович** (1918 р.н.), був призваний 1943 р.
- Вовилка Степан Михайлович** (1917 р.н.)
- Ваколя Василь** (1920 р.н.), будинок №761, був призваний 08.10.1944 р.
- Гельбич Іван** (1925 р.н.), був призваний 01.11.1944 р.
- Дацьо Іван Олексійович** (1922 р.н.)
- Дербак Іван** (1921 р.н.), будинок №121
- Дербак Василь Дмитрович** (1920 р.н.), будинок №320, був призваний 1943 р., десятник
- Дербак Федір Якович** (1922 р.н.), будинок №351, був призваний 1943 р.
- Драч Михайло Юрійович** (1924 р.н.), будинок №521, був призваний 11.1944 р.
- Іваниш Йосип Васильович** (1913 р.н.), будинок №592, був призваний 1943 р.
- Іваниш Йосип Іванович** (1918 р.н.), будинок №752, був призваний 1943 р.
- Іваниш Степан** (1915 р.н.), будинок №756, був призваний 01.07.1944 р.
- Ігнатишин Василь Григорович (Тимофійович)** (1920 р.н.), будинок №593, був призваний 1943 р.
- Кливець Іван Дмитрович** (1920 р.н.), будинок №175, був призваний 1943 р.
- Ковач Дмитро Васильович** (1908 р.н.), будинок №126, був призваний 19.07.1944 р., молодший сержант
- Ковач Павло Іванович** (1914 р.н.), будинок №102, був призваний 1943 р., ротний
- Ковач Петро Васильович** (1901 р.н.), будинок №17, був призваний 10.1943 р.
- Ковач Юрій Васильович** (1908 р.н.), будинок №30, був призваний 1943 р., ротний
- Ковач Юра** (1920 р.н.), був призваний 1943 р.
- Лакатош Степан Юрійович** (1923 р.н.), будинок №112, був призваний 18.11.1944 р., старшина
- Ледней Юрій Данилович** (1909 р.н.), будинок №584, був призваний 1943 р.
- Лемеш Федір** (1920 р.н.), був призваний 1943 р.
- Леткаш Михайло Григорович** (1922 р.н.), будинок №151
- Лехман Микола Якович** (1923 р.н.), будинок №111, був призваний 18.11.1944 р., старшина
- Лехман Степан Якович** (1916 р.н.), був призваний 1943 р.
- Лугош Дмитро Петрович** (1912 р.н.), будинок №334
- Макар Юрій Миколайович**, будинок №363, був призваний 1943 р., старшина
- Макар Юрій Федорович** (1921 р.н.), будинок №327, був призваний 1943 р.
- Малета Василь Павлович** (1920 р.н.), будинок №267, був призваний 27.05.1944 р.
- Маркусь Павло Степанович** (1916 р.н.), будинок №742, був призваний 1943 р.
- Маркусь Петро Степанович** (1916 р.н.), будинок №729
- Маровтій-Банга Данило Миколайович** (1915 р.н.), будинок №735, був призваний 1943 р.
- Мелеш Федір Миколайович** (1919 р.н.), був призваний 1943 р.
- Микита Степан Михайлович** (1913 р.н.), будинок №211
- Микита Михайло** (1908 р.н.), будинок №558, був призваний 20.08.1944 р.
- Мізун Юрій Келеменович** (1919 р.н.), будинок №270, був призваний 1943 р.
- Моринка Іван Михайлович** (1920 р.н.), будинок №771, був призваний 1943 р., молодший сержант
- Мороз Йосип** (1908 р.н.), будинок №226, був призваний 01.11.1944 р.
- Мотичка Юрій Павлович** (1921 р.н.), будинок №7, був призваний 1943 р.
- Ньорба Юрій** (1908 р.н.), був призваний 17.03.1944 р.
- Пішта Василь Іванович** (1921 р.н.)
- Орос Степан Іванович** (1920 р.н.), будинок №55, був призваний 1943 р.
- Піпусь (Піпа) Федір Іванович** (1910 р.н.), був призваний 1943 р.
- Пилипчинець Михайло Олександрович (Олексійович)** (1913 р.н.), будинок №124, був призваний 1943 р.
- Пішта Михайло** (1908 р.н.), будинок №558, був призваний 20.07.1944 р.
- Реплюк Юрій Григорович** (1911 р.н.), був призваний 1943 р.
- Романюк Павло** (1917 р.н.), будинок №186, був призваний 10.1944 р.
- Росада Дмитро Данилович** (1917 р.н.), будинок №208, був призваний 1943 р.
- Росада Іван Федорович** (1919 р.н.), будинок №210, був призваний 1943 р.
- Савка Василь** (1909 р.н.), був призваний 24.11.1944 р., старший сержант
- Савка Василь Васильович** (1915 р.н.), будинок №59, був призваний 20.05.1944 р., ротний
- Савка Іван Степанович** (1923 р.н.), будинок №97, був призваний 11.1944 р.
- Ситар Іван Ігнатійович** (1923 р.н.), будинок №79, був призваний 11.1944 р.
- Ситар Павло Юрійович** (1922 р.н.), будинок №12, був призваний 1943 р.
- Ситар Павло Григорович** (1909 р.н.), будинок №27
- Ситар Федір** (1925 р.н.), був призваний 29.11.1944 р., сержант
- Ситар Іван** (1904 р.н.), будинок №94, був призваний 20.11.1943 р.
- Ситар Юрій Федорович** (1922 р.н.), будинок №164, був призваний 1943 р.
- Сюгай Андрій Іванович** (1916 р.н.), був призваний 1943 р.
- Сюгай Андрій Петрович** (1914 р.н.), був призваний 1943 р.
- Сюгай Василь Іванович** (1922 р.н.), будинок №433, був призваний 1943 р.
- Фриган Петро Федорович** (1914 р.н.), будинок №681, був призваний 1942 р., молодший сержант
- Худинець Юрій Васильович** (1924 р.н.), будинок №120, був призваний 04.1944 р.
- Шандор Андрій Павлович** (1922 р.н.), будинок №346, був призваний 1943 р., четник
- Шандор Андрій Павлович** (1921 р.н.), був призваний 1943 р.
- Шандор Василь Павлович** (1923 р.н.), був призваний 1942 р.
- Шандор Юрій Васильович** (1923 р.н.), будинок №194, був призваний 18.11.1944 р.
- Шетеля Іван Миколайович** (1919 р.н.), будинок №670, був призваний 04.1944 р.
- Шимоня Василь** (1910 р.н.), будинок №431, був призваний 28.10.1944 р.
- Штаєр Василь Юрійович** (1920 р.н.), будинок №292, був призваний 12.01.1944 р., старшина
- Штаєр Андрій Юрійович** (1913 р.н.), був призваний 1942 р.
- Штаєр Дмитро Юрійович** (1916 р.н.), був призваний 1942 р.
- Юрик Василь** (1915 р.н.), був призваний 1942 р.
- Юртин Дмитро** (1900 р.н.), був призваний 01.10.1944 р., старший сержант
- Ярема Василь** (1920 р.н.), будинок №51, був призваний 1943 р.

Список складений на підставі архівних матеріалів та свідчень колочавців.

Список колочавців, що емігрували в 1939 – 1940 рр. до СРСР але їхні долі не досліджені

- Банга Андрій Михайлович** (1909 р. н.). У грудні 1942 року був мобілізований до Чехословацького корпусу.
- Банга Йосип Юрійович** (1915 р. н.).
- Вайдич Іван Васильович** (1918 р. н.). Був мобілізований 7 січня 1943 року до Чехословацького корпусу.
- Ігнатишин Андрій Юрійович** (1918 р. н.).
- Ігнатишин Ілля Андрійович** (1912 р. н.).
- Кливець Іван Дмитрович** (1920 р. н.). Був мобілізований до Чехословацького корпусу в січні 1943 р.
- Крильо Михайло Федорович** (1923 р. н.).
- Лехман Степан Якович** (1916 р. н.).
- Ледней Юрій Данилович** (1909 р. н.).
- Мотичка Михайло Васильович** (1914 р. н.). У січні 1943 р. був направлений у с.Красногвардійськ на спиртозавод, потім у колгосп.
- Муринка Іван Михайлович** (1920 р. н.). Був мобілізований до Чехословацького корпусу 4 січня 1943 р.
- Попович Василь Дмитрович** (1915 р. н.).
- Ситар Павло Юрійович** (1922 р. н.).
- Ситар Юрій Федорович** (1922 р. н.).
- Стрижак Іван Михайлович** (1907 р. н.).
- Реплюк Адам** (1915 р. н.).

Список складений на підставі архівних матеріалів та свідчень колочавців.

Пам'ять

Список загиблих воїнів Радянської Армії та Чехословацького корпусу ім. Л.Свободи

Барна Йосип Васильевич (1914 р.н.). Воїн 1-го Чехословацького армійського корпусу. Загинув у бою 4.05.1945 р. Був похований на кладовищі в с. Ліптале, окрес Вшетін, Чехія.

Беля Василь Олексійович (1919 р.н.). Воїн 1-ї Чехословацької окремої бригади. Загинув у бою 22.01.1944 р. Похований у с. Бузівка, Жашківського р-ну, Черкаської обл.

Буркало Іван Павлович (1920 р.н.). Воїн 1-ї Чехословацької окремої бригади. Загинув у бою 31.12.1943 р. Похований на меморіальному кладовищі в м. Біла Церква, Київської обл.

Дацьо Іван Олексійович (1922 р.н.). Воїн 1-го Чехословацького армійського корпусу. Загинув у бою 22.02.1945 р. Був похований у с. Чеховіце, перепохований в м. Бельсько-Бяла, Польща.

Дербак Андрій Михайлович (1921 р.н.). Загинув на перевалі Дукля.

Дербак Федір Якович (1922 р.н.). Воїн 1-го Чехословацького армійського корпусу з 1943 р. Десятник. Загинув у бою 12.09.1944 р. на перевалі Дукля на території Польщі. Похований на меморіальному кладовищі Дукля, Словаччина.

Дербак Юрій Іванович (Ількович). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Пропав безвісти.

Драч В. Воїн Чехословацького армійського корпусу. Пропав безвісти.

Драч Василь Іванович. Воїн Чехословацького армійського корпусу. Загинув 19.01.1945 р. Похований у с. Жебеш, Кошицького округу.

Драч Іван Пилипович (1924 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Пропав безвісти в лютому 1945 р.

Іваниш Йосип Васильович (1913 р.н.). Воїн Чехословацької армії. Загинув у 1944 р. у с. Тарасівка, Київської обл.

Іваниш Йосип Іванович (1918 р.н.). Воїн 1-го Чехословацького окремого батальйону з 1942 р. Загинув у бою 8.03.1943 р. Похований у с. Соколів, Харківської обл.

Іваниш Юрій Андрійович (1926 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Пропав безвісти в лютому 1945 р.

Ігнатишин Олена Василівна (1923 р.н.). Доброволець Радянської Армії.

Кливець Микола Петрович (1924 р.н.). З 1944 р. воїн Чехословацької армії. Рядовий. Пропав безвісти 8 березня 1945 р.

Ковач Федір (Феодосій) Петрович (1926 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Пропав безвісти у лютому 1945 р.

Косяк Василь Михайлович (1923 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Загинув у бою 7.02.1945 р. Був похований у с. Гуліновка, Катовицького воєводства, Польща.

Куриця Іван Григорович (1923 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Загинув у бою 16.03.1945 р. Був похований на кладовищі в с. Заблоче, перепохований у м. Пщина, Катовицького воєводства, Польща.

Лакатош Федір Юрійович (1921 р.н.). Доброволець Радянської Армії з січня 1945 р. Рядовий. Помер від ран 21.03.1945 р. Був похований у м. Струмень, перепохований у м. Пщина, Катовицького воєводства, Польща.

Леткаш Михайло Григорович (1910 р.н.). Воїн 1-го Чехословацького армійського корпусу з 1944 р. Загинув у бою 6.03.1945 р. Похований на меморіальному кладовищі у м. Ліптовські Мікулаш, ряд 4, могила №14, Словаччина.

Лугош Дмитро Петрович (1912 р.н.). Воїн 1-ї Чехословацької окремої бригади з 1943 р. Загинув при бомбардуванні ст. Яхнівка в ніч з 12 на 13.10.1943 р. Похований у братській могилі в сел. Світанок, Ніжинського р-ну, Чернігівської обл.

Макар Юрій Іванович (1923 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Загинув у бою 25.01.1945 р. Був похований у м. Макув-Подгальянські, перепохований у м. Вадовіце, Бельського воєводства, Польща.

Маркусь Павло Степанович (1916 р.н.). Воїн Чехословацького корпусу.

Маркусь Петро Степанович (1916 р.н.). Воїн Чехословацького корпусу.

Матійчин Василь Степанович (1923 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Загинув у бою 2.04.1945 р. Був похований у м. Прухна, перепохований у м. Пщина, Катовицького воєводства, Польща.

Матійчин Дмитро Михайлович (1923 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Пропав безвісти в 1945 р.

Матійчин Іван Степанович (1922 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Пропав безвісти в січні 1945 р. на території Словаччини.

Матійчин Михайло Миколайович (1923 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Помер від ран 23.01.1945 р. Був похований у м. Мушина, Новосондецького воєводства, Польща.

Матійчин Павло Степанович (1925 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Пропав безвісти в травні 1945 р.

Мелеш Федір Миколайович (1919 р.н.). Воїн 1-го Чехословацького армійського корпусу. Десятник. Загинув у бою 6.03.1945 р. Був похований у с. Околічне, перепохований на меморіальному кладовищі у м. Ліптовські Мікулаш, ряд 6, могила №91, Словаччина.

Пилипчинець Михайло Олексійович (1913 р.н.). Воїн 1-ї Чехословацької окремої бригади. Підпоручник. Загинув у боях 7.01.1944 р. Похований у м. Біла Церква, Київської обл.

Пішта Василь Іванович (1921 р.н.). Воїн 1-го Чехословацького армійського корпусу з грудня 1944 р. Загинув у бою 14.02.1945 р. Був похований у с. Ваврішово, перепохований на меморіальному кладовищі у м. Ліптовські Мікулаш, ряд 8, могила №14, Словаччина.

Попович Василь Петрович (1915 р.н.). Воїн 1-го Чехословацького армійського корпусу з січня 1943 р. Загинув у бою 6.03.1945 р. Був похований у с. Заважна Поруба, перепохований у м. Жиліно, Словаччина.

Реплюк Михайло Петрович (1907 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Пропав безвісти в квітні 1945 р.

Савка Іван Стефанович (1923 р.н.). Воїн 1-го Чехословацького армійського корпусу з листопада 1944 р. Свободник. Загинув у бою 12.03.1945 р. Був похований у с. Смерчани, перепохований на меморіальному кладовищі у Ліптовські Мікулаш, Словаччина.

Савка Петро Антонович (1922 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий.

Загинув у бою 15.01.1945 р. Був похований у м. Гирове, Польща.

Ситар В.І. (дані відсутні)

Ситар Марія Іванівна (1923 р.н.). Доброволець Радянської Армії.

Стець Василь Іванович (1924 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Загинув у бою 4.04.1945 р. Був похований у м. Прухна, перепохований у м. Пщина, Катовицького воєводства, Польща.

Сюгай Андрій Іванович (1916 р.н.). Воїн Чехословацького корпусу, ротний. Загинув 15.10.1944 р. Похований на Дуклі, Словаччина.

Сюгай Василь Іванович (1922 р.н.). Воїн 1-го Чехословацького корпусу. Помер 16.10.1944 р. від ран. Похований у с. Полянка, перепохований в Дуклі, Словаччина.

Сюгай Василь Петрович (1911 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Помер від ран 27.01.1945 р. Був похований у м. Кросьценко над Дунайцем, перепохований у м. Нови-Тарг, Новосондецького воєводства, Польща.

Сюгай Ілля Васильович (1917 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Пропав безвісти.

Худинець Василь Михайлович (1923 р.н.). Доброволець Радянської Армії з січня 1945 р. Рядовий. Пропав безвісти в лютому 1945 р. на території Словаччини.

Шандор Андрій Павлович (1922 р.н.). Воїн 1-го Чехословацького армійського корпусу. Загинув у бою 11.02.1945 р. Був похований у с. Важце, перепохований на меморіальному кладовищі в м. Ліптовські Мікулаш, Словаччина.

Шетеля Василь Дмитрович (1924 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Загинув у бою 01.05.1945 р. Похований у м. Острава, Чехія.

Шетеля Іван Васильович (1926 р.н.). Воїн 1-го Чехословацького армійського корпусу з листопада 1944 р. Загинув у бою в лютому 1945 р. на території Словаччини.

Шетеля Юрій Ілліч (1925 р.н.). Доброволець Радянської Армії з листопада 1944 р. Рядовий. Загинув у бою 28.01.1945 р. Був похований у м. Макув-Подгальянські, перепохований у м. Вадовіце, Бельського воєводства, Польща.

Шимоня Михайло Федорович (1923 р.н.). Доброволець Радянської Армії. Загинув 01.04.1945 р. у с. Бобусков.

Штаєр Дмитро Юрійович (1916 р.н.). Воїн 1-го Чехословацького армійського корпусу. Загинув у бою 15.09.1944 р. на перевалі Дукля на території Польщі. Похований на меморіальному кладовищі Дукля, Словаччина.

Юрик Василь (1915 р.н.). Воїн 1-го Чехословацького армійського корпусу з січня 1943 р. Ротний. Загинув у бою 27.11.1944 р. Був похований на території Словаччини.

Юрик Карло Васильович (1915 р.н.). Воїн 1-го Чехословацького армійського корпусу з січня 1943 р. Ротний. Загинув у листопаді 1944 р. Похований на меморіальному кладовищі, Дукля, Словаччина.

Список складений на підставі архівних матеріалів та свідчень колошавців.

Пам'ять

Список колочавців, які повернулися з війни

Андрусь Микола Федорович народився 1920 р. У 1940 р. емігрував в СРСР. У 18.01.1943 р. був призваний до Чехословацької армії Л. Свободи, де воював до липня 1943 р. Під час визволення м. Києва був поранений. Визволяв міста і села Вінницької, Чернігівської, Черкаської, Київської областей, міста Луцьк, Кам'янець-Подільський, Рівне, Комарне, Вишній Комарний, Владимиров, Дуклю, Штирбу, Мікулаш, Кошіце, Голішово, Моравську Остраву. Нагороджений Чехословацьким бойовим хрестом.

Андрусь Серафим Михайлович народився 26 лютого 1924 р. Восени 1943 р. був мобілізований угорським урядом для будівництва укріплень. Перейшов на бік Радянської Армії 29.02.1944 р., сержант, командир відділення. Був поранений 03.03.1945 р. Брав участь у визволенні міст Рудки, Жиліно, Братислава, що в Словаччині. День Перемоги зустрів у Моравській Оставі. В Колочаву повернувся у червні 1945 р. Інвалід II групи. З 1946 до 1950 р. працював лісником у колгоспі «Радянське Закарпаття». Нагороджений медалями: «За отвагу», «За боевые заслуги», «За победу над Германией».

Андрусь Степан Андрійович народився у 1925 р. Мобілізований до Радянської Армії у 1944 р. Демобілізований 17.11.1947 р. Воював у складі 207 СП 4-ої Української Армії.

Аржевітін Михайло Іванович народився в Харківській області Золочівського району, с. Уди. 11.03.1943 р. був призваний в Радянську Армію в 40-й запасний 506-й стрілецький полк. Після закінчення 6-місячних курсів був направлений на фронт. Служив у в/ч №18 729-226. В 1944 р. був тяжко поранений, лікувався в шпиталі в Ленінграді. В 1946 р. повернувся на фронт. Нагороджений медаллю «За взяття

Кінігсберга». В 1948 р. був відряджений в Київське танкове училище. В 1953 р. звільнений в запас і направлений в Закарпатську область. Вчителював у Колочавській середній школі з 1954 до 1981 р. 9 травня 1986 р. помер.

Банга Микола Михайлович народився у 1909 р. З 1935 до 1937 р. був членом Комуністичної партії Чехословаччини. З 1931 до 1933 р. служив у 45 піхотному полку Чехословацької армії. У 1940 році призваний в Угорську армію. Під час відпустки емігрував до СРСР. У грудні 1942 р. призваний до лав Чехословацького корпусу. Після війни проживав у Чехословаччині.

Барна Микола Васильович народився у 1914 р. У 1936-1938 рр. служив у 45-му піхотному Чехословацькому полку. 07.05.1940 р. емігрував до СРСР. 17 грудня 1942 р. мобілізований до Чехословацького корпусу. Після війни проживав у с. Батьово, Берігівського району.

Беля Іван Олексійович народився у 1924 р. У Радянській Армії служив з листопада 1944 р. Демобілізований у липні 1945 р. Телефоніст 1ПБ.

Беца Андрій Михайлович народився у 1924 році. Мобілізований до Радянської Армії у 12.11.1944 р. Демобілізований 21.09.1945 р. Орудійний номер 59АП 3. Нагороджений медаллю «За отвагу».

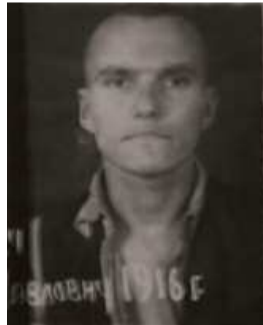
Беца Іван Михайлович народився у 1920 р. Кордон з СРСР переходив два рази – у 1939 р. та 04.05.1940 р. Після війни залишився в Чехословаччині

Беца Юрій Михайлович народився у 1925 р. у с. Колочава. У Радянській Армії з грудня 1944 р. Брав участь у визволенні міст: Краків, Бельськ. На р. Одер був поранений. У 1945р. повернувся у Колочаву, працював у колгоспі до 1957р., потім працював завгоспом Колочавської дільничної лікарні.

Буркало Михайло Павлович народився у 1914 р. Емігрував в СРСР 10.05.1940 р. Після війни залишився проживати в Чехословаччині.

Буркало Степан Павлович народився у 1916 р. 05.05.1940 р. емігрував до СРСР. У січні 1943 р. був мобілізований у Чехословацький корпус. Після війни проживав у Чехословаччині.

Вовилка Степан Михайлович народився у 1917 р. Емігрував до СРСР 10.05.1940 р. До Чехословацького корпусу мобілізований 15.01.1943 р.

Воринка Юрій (Степанович) наро-

дився у 1926 р. у с. Колочава. Мобілізований до Радянської Армії 29.04.1945 р. Демобілізований 28.02.1946 р.

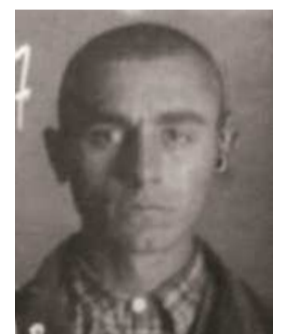

Гавриль Іван Олексійович народився у 1926 р. 10.11.1944 р. добровольцем пішов до Радянської Армії. З боями пройшов Польщу: Краків, Бельський, Красна; Чехословаччину. Кулеметник. Був тяжко поранений у квітні 1945 р. День Перемоги зустрів у шпиталі. Нагороджений медалями: «За боевые заслуги», «За победу над Германией».

Дербак А. І. – дані відсутні.

Дербак Андрій Павлович народився у 1916 р. Мобілізований до Радянської Армії 10.11.1944 р. Демобілізований 4.06.1945р. Сапер, нагороджений медаллю «За освобождение Праги».

Дербак Василь Дмитрович народився у 1920 р. Воїн Чехословацького корпусу.

Дербак Іван Миколайович народився у 1921 р. Був призваний до Угорської армії. Потім перейшов до Радянської

Дербак Михайло Миколайович народився у 1924 р. Мобілізований до Радянської Армії 8.11.1944 р. Демобілізований

Пам'ять

Список колочавців, які повернулися з війни (продовження)

27.07.1945 р. Поранений 1.02.1945 р. Нагороджений медаллю «За отвагу».

Дербак Юрій Ількович мобілізований 21.11.1944 р. до Радянської Армії.

Драч Михайло Юрійович народився у 1924 р. Мобілізований до Радянської Армії 16.11.1944 р. Демобілізований 21.07.1945 р. Сержант.

Іваниш Андрій Адамович народився у 1923 р. До СРСР емігрував 15.10.1940 р. Проживав у Тячівському р-ні.

Іваниш Василь Адамович народився у 1921 р. 11.07.1940 р. емігрував до СРСР. Інші дані відсутні.

Іваниш Іван Степанович народився у 1915 р. Мобілізований до Радянської Армії у квітні 1945 р. Демобілізований у вересні 1945 р.

Ігнатишин Василь Томович (Григорієвич) народився 13 серпня 1920 р. 08.11.1944 р. був призваний до Радянської Армії. Орудійний номер. Визволяв такі міста: Риманово, Пряшево, Левочи, Попрад, Ружомберок. 4 травня 1945 р. був тяжко поранений. Після демобілізації 12.11.1945 р. повернувся в Колочава. Працював у колгоспі. Інвалід III групи. Нагороджений медалями: «За победу над Германией», «За доблесть и отвагу».

Ігнатишин Іван Іванович народився у 1924 р. Мобілізований до Радянської Армії у 16.11.1944 р. Демобілізований 2.07.1945 р. Орудійний номер. Був поранений.

Ігнатишин Ілля Андрійович народився у 1912 р. Емігрував до СРСР 13.07.1940 р. Інші дані відсутні.

Кикина Василь Іванович народився 12 січня 1920 р. у с. Вільшани Хустського р-ну. У грудні 1944 р. був мобілізований до Радянської Армії. Визволяв міста: Мукачеве, Чоп, Ужгород, Брест. 15.04.1945 р. був поранений. Демобілізований у травні 1945 р. Після війни проживав у с. Колочава. Працював сторожем-банщиком Міжгірського лісокомбінату Колочавського лісництва. Нагороджений медаллю: «За отвагу».

Кливець Іван Дмитрович народився у 1920 р. Емігрував до СРСР 10.05.1940 р. 4 січня 1943 р. був мобілізований до Чехословацького корпусу.

Ковач Вероніка Василівна народи-

лася у 1925 р. Мобілізована до Радянської Армії 14.11.1944 р. Демобілізована 25.06.1945 р. Стрілок 873 СП, санітарка.

Ковач Вероніка Григорівна народилася 14 квітня 1923 р. у с. Колочава. Добровольцем пішла до Радянської Армії. Писар ФЗП61. Демобілізована 30.12.1945 р. Нагороджена медалями: «За победу над Германией», «За доблесть и отвагу».

Ковач Дмитро Васильович народився у 1908 р. Воював у складі Чехословацької армії. Інші дані відсутні.

Ковач Олексій Федорович народився 3 квітня 1925 р. у с. Колочава. 08.01.1945 р. добровольцем пішов на фронт. Проїшов з боями Польщу, Чехословаччину, Німеччину і дійшов до Берліна. 10 березня 1945 р. був поранений під час Вісло-Одерської операції. Після видужання повернувся до свого полку в кулеметну роту. На території Німеччини був знову поранений. Воював у складі 167 стрілкової дивізії 465 стрілкового полку. Був командиром відділення. 22.06.1946 р. демобілізований. Нагороджений медалями: «За победу над Германией», «За отвагу», «За боевые заслуги». Після війни працював лісником.

Ковач Павло Іванович народився у 1914 р. У 1935-1937 рр. служив десантником у чехословацьких військах. 05.05.1940 р. емігрував до СРСР. У січні 1943 р. був мобілізований до Чехословацького корпусу.

Ковач Юрій Васильович народився у 1908 р. Член Комуністичної партії Чехословаччини в 1930-1939 рр. Воював у складі Чехословацької армії в 1930-1932 рр. Емігрував до СРСР 05.05.1940 р. До Чехословацького корпусу був мобілізований у січні 1943 р. Після війни повернувся в Колочава.

Ковач Юрій Михайлович народився 13 січня 1925 р. 04.01.1945 р. був мобілізований до Чехословацької армії. З боями пройшов міста: Красно, Краків, Кошице. Стрілок 651 СП. Нагороджений медалями: «За победу над Германией». Після війни працював в с. Колочава на Колочавському ЗТО.

Конар-Ляшко Дарія Єфремівна народилася 6 жовтня 1922 р. в с. Россава Миронівського р-ну, Київської обл. 26.06.1941 р. була відправлена у воєнний госпіталь №804, де працювала всю війну. Сержант. Після закінчення війни переїхала у с. Колочава за направленням.

Коньовшій Михайло Михайлович народився 16 квітня 1924 р. у с. Драгово, Хустського р-ну. 8.11.1944 р. добровільно вступив до Радянської Армії. Воював у складі 167 стрілецької дивізії 465 полку Першої гвардійської армії 4-го Українського фронту. Орудійний номер. Визволяв міста: Гуменне, Нова Лубовня, Стара Лубовня, Попрад, Новий Торк, Яблун, Билск і інші. 01.04.1945 р. був тяжко поранений. 07.03.1947 р. був мобілізований. Нагороджений медалями: «За отвагу», «За победу над Германией», орденом Слави III ступеня та 5 ювілейними медалями. Інвалід II групи.

Косяк Юрій Юрійович народився у 1924 р. У жовтні 1944 р. пішов добровольцем до Радянської Армії. 3 грудня 1944 р. і до Дня Перемоги брав участь у боях на передових лініях 4-го Українського фронту 615 стрілкового полку. Визволяли такі міста: Новий Тарг, Бельськ, Б'ялу (Польща), Опову, Бенешов, Моравську Оставу (Чехословаччина). В боях був двічі поранений:

Пам'ять

Список колочавців, які повернулися з війни (продовження)

13.01 та 13.04.1945 р. Нагороджений медалями: «За отвагу», «За победу над Германией». Після демобілізації 1947 р. працював в органах міліції, брав участь в організації колгоспу.

Куриця Василь Петрович народився 26 липня 1923 р. 02.10.1944 р. мобілізований в 1-й Чехословацький батальйон. Стрілок 59 АП 30 СД. Пройшов бойовий шлях до Берліна. 7 травня 1945 р. був тяжко поранений.

Лакатош Степан Юрійович народився 4 лютого 1923 р. 1.11.1944 р. пішов добровольцем до Радянської Армії. Воював у Польщі, Чехословаччині, Україні. З боями пройшов через Мукачеве, Ужгород, Гуменне, Пряшів, Кошіце, Кішмаро, Братиславу, Прагу. Демобілізований 10.08.1945 р. Сержант, командир взводу. Нагороджений медалями: «За победу над Германией», «За доблесть и отвагу».

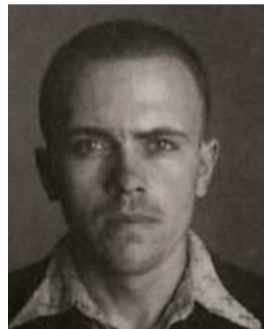

Лехман Микола Якубович (Якович) народився у 1923 р. У листопаді 1944 р. вступив до 1-ої Чехословацької бригади 4-го Українського фронту. Сержант, командир

відділення. Брав участь у боях за міста: Мікулаш, Смеречани, Бобровець. Був поранений. Перемогу зустрів у Чехословаччині, в м. Левочи. Нагороджений медаллю «За победу над Германией».

Макар Василь Іванович народився у 1921 р. 5.10.1942 р. мобілізований до Угорської армії. 10.08.1944 р. був відправлений до Німеччини. 30.04.1945 р. направлений в радянські табори військовополонених. У листопаді 1945 р. мобілізований до Радянської Армії. Демобілізований у липні 1946 р.

Макар Юрій Миколайович народився у 1917 р. Емігрував до СРСР 14 травня 1940 р. У 1943 р. мобілізований до Чехословацького корпусу.

Макар Юрій Миколайович народився у 1920 р. Служив у Мадярській армії, потім перейшов до Чехословацького корпусу, де служили його односельці Макар Юрій Федорович і Штаєр Василь Юрійович. Жив і помер у Чехії, неодружений.

Макар Юрій Федорович народився у 1921 р. У 1943 р. був призваний до Чехословацького батальйону. Брав участь у визволенні міст: Київ, Біла Церква, Жашків, Фастів, у Польщі – Краків, Рошибор; в ЧСРР – Онова, Моравська Острава та інші. У серпні 1945 р. Юрій Федорович демобілі-

зувався. Нагороджений медалями: «За победу над Германией», «За освобождение Праги», «За храбрость», «За Дукельскую операцию» і Чехословацьким воєнним хрестом. Після війни працював дільничним інспектором Міжгірського райвідділу внутрішніх справ.

Малета Василь Павлович народився у 1920 р. Мобілізований до Чехословацького корпусу 27.05.1944 р.

Маркусь Петро Степанович народився у 1916 р. З 1937 до 1939 р. проходив службу у Чехословацькій армії в 29-му піхотному полку. 13.07.1940 р. емігрував до СРСР. відсутні. Мобілізований до Чехословацького корпусу. В 1946 р. обирається головою с. Колочава. В 1947 р. загинув від рук воїнів групи УПА, до якої входили два колочавця.

Маровтій-Банга Данило Миколайович народився 1 лютого 1915 р. У 1940 р. емігрував до СРСР. 01.01.1943 р. був мобілізований до Чехословацького корпусу. Воював у складі 1 ПБР. Брав участь у боях за міста: Волгоград, Вухпирське, Київ, Васильків, Біла Церква, Кривий Ріг, Острожани, Кросни, Мікулаш, Прага. 24.09 1945 р. повернувся до Колочава.

Микита Степан Михайлович народився у 1913 р. У 1935-1937 рр. служив у Чехословацькому піхотному полку в м. Мукачеве. Емігрував до СРСР 07.05.1940 р. 22 грудня 1942 р. мобілізований до Чехословацького корпусу.

Мишанич Ілля Васильович народився у 1927 р. Мобілізований до Радянської Армії 27.10.1944 р. Демобілізований 5.11.1945 р. Стрілок 615 СП.

Мізун Юрій Келеменович народився у 1919 р. 07.05.1940 р. емігрував до СРСР. 16 грудня 1942 р. був мобілізований до Чехословацького корпусу. Після війни проживав у Чехословаччині.

Мотичка Василь Миколайович народився у 1923 р. Мобілізований до Радянської Армії 1.10.1944 р.

Мотичка Юрій Павлович народився у 1921 р. Емігрував до СРСР 05.05.1940 р. У 1943 р. був мобілізований до Чехословацького корпусу. Після війни проживав у Берігівському р-ні.

Мурінка Іван Юрійович народився 27 жовтня 1925 р. Пішов добровольцем на фронт. Воював у 519-му полку 81-ї дивізії. Брав участь у визволенні м. Бійськ (Польща). У 1945 р. був поранений. Нагороджений двома медалями. Після закінчення війни повернувся у рідне село Колочава.

Пам'ять

Список колочавців, які повернулися з війни (продовження)

Орос Степан Іванович народився у 1920 р. Мобілізований до Радянської Армії 28.11.1942 р. Демобілізований 25.8.1945 р. Старшина роти С ТБ

Піпусь (Піпа) Федір Іванович народився у 1910 р. Проходив службу в Чехословацькій армії в 1932-1934 рр. Емігрував до СРСР 05.05.1940 р. 15 січня 1943 р. був мобілізований до Чехословацького корпусу.

Пішта Василь Федорович народився 2 лютого 1923 р. 1.11. 1944 р. добровольцем пішов на фронт. Воював на 4-му Українському фронті у 410-му полку. Стрілок 410 СП 81 СД. 2 лютого 1945 р. був поранений. 8.10.1945 р. був демобілізований і повернувся в Колочаву.

Пішта Михайло Юрійович народився у 1909 р. Мобілізований до Радянської Армії 4.05.1944 р. Демобілізований 27.07.1945 р. Стрілок ЗПБР.

Пішта Федір Юрійович народився 6 лютого 1917 р. Навесні 1943 р. був мобілізований до Угорської армії. Взимку 1944 р.

утік з Угорської армії і 1.02.1944 р. приєднався до партизанського загону ім. Черняка, бригада ім. Сталіна. Восени 1944 р. партизанський загін злився з діючою армією. Двічі поранений. Нагороджений орденом Отчественной войны II ступеня, медаллю «За доблесть и отвагу» та п'ятьма ювілейними медалями.

Росада Іван Федорович народився у 1919 р. Емігрував до СРСР 07.05.1940 р. У січні 1943 р. був мобілізований до Чехословацького корпусу. Після війни проживав у м. Хуст.

Росада Марія Федорівна народилася 6 жовтня 1924 р. 2 грудня 1944 р. пішла добровольцем на фронт. На фронті спочатку була зв'язковою, а потім медсестрою. Закінчила війну у м. Берліні. 13 серпня 1945 р. повернулася в Колочаву.

Савка Василь Миколайович народився у 1915 р. Мобілізований до Радянської Армії 10.05.1943 р.

Савка Василь Олексійович народився у 1920 р. Мобілізований до Радянської Армії 10.11.1944 р. Демобілізований 21.07.1945 р. Кулеметник 615 СП 167 СД. Поранений 31.3.1945 р. Нагороджений медаллю «За боевые заслуги».

Ситар Дмитро Іванович народився у 1925 р. Мобілізований до Радянської Армії

13.12.1944 р. Демобілізований 27.07.1945 р. Стрілок 1 П 5р.

Ситар Іван Ігнатович народився у 1923 р. Мобілізований до Радянської Армії 10.11.1944 р. Демобілізований 21.07.1945 р. Телефоніст 1 ПБ.

Ситар Іван Степанович народився у 1926 р. Мобілізований до Радянської Армії у жовтні 1944 р. Демобілізований у квітні 1946 р. Кулеметник 165 СП 167 СД. Нагороджений орденом Отчественной войны II ступеня.

Ситар Михайло Іванович народився у 1926 р. Мобілізований до Радянської Армії 21.11.1944 р. Демобілізований 17.2.1945 р. Стрілок 569 СП 161 СД. Поранений двічі – 26.01 та 15.05.1945 р. Нагороджений медаллю «За отвагу».

Ситар Павло Григорович народився у 1909 р. Емігрував до СРСР 05.05.1940 р. До Чехословацького корпусу був мобілізований 23 грудня 1942 р. Після війни проживав у м. Брно.

Ситар Федір Іванович народився у 1925 р. Мобілізований до Радянської Армії

28.10.1944 р. Демобілізований 2.07.1945 р. Єфрейтор. Телефоніст 1 ПБР. Поранений 7.03.1945 р. Нагороджений медаллю «За боевые заслуги».

Ситар Федір Ілліч народився у 1925 р. З 28.10.1944 р. – воїн Радянської Армії. Єфрейтор 1 ПБР. Визволяв міста: Святий Мікулаш, Вітну Порубу, Смірчани, Бобровиць. У Бобровці 7 березня 1945 р. був поранений. День Перемоги зустрів в м. Ружанберг. Був нагороджений медалями: «За боевые заслуги», «За победу над Германией». Інвалід II групи.

Ситар Юрій Григорович народився 27 жовтня 1922 р. у с. Колочава. В 1944 р. став добровольцем Чехословацького корпусу Л. Свободи. Телефоніст ПБ. Брав участь у визволенні міст: Ріманов, Братислава. Війну закінчив у Празі. Нагороджений багатьма орденами і медалями. У серпні 1945 р. Ситар повернувся в Колочаву.

Сюгай Андрій Петрович народився у 1914 р. Перший раз перейшов кордон СРСР у 1939 р.

Фриган Петро Федорович народився у 1914 р. У 1940 р. емігрував до СРСР. У грудні 1942 р. був призваний до Чехословацької армії, в якій воював з 23 січня 1943 р. до липня 1945 р. Молодший сержант мінометного 1 ПБР. Під час визволення м. Києва був поранений. Після

Пам'ять

Список колочавців, які повернулися з війни (продовження)

одужання повернувся на фронт. Визволяв міста і села Вінницької, Чернігівської, Черкаської, Київської областей, міста Луцьк, Кам'янець-Подільський, Рівне, Шепетівку. Брав участь у визволенні Польщі, Чехословаччини. Нагороджений медалями «За перемогу над Німеччиною».

Худинець В. М. – дані відсутні.

Худинець Юрій Петрович народився у 1924 р. У 23 роки пішов добровольцем до Чехословацької армії, 4-ї бригада. Єфрейтор. Брав участь у визволенні міст: Мікулаш, Каменолом, Полуш, Прага, Кошіце. Нагороджений медалями: «За доблесть і отвагу», «За перемогу над Німеччиною». Влітку 1945 р. приїхав в Ужгород, а потім – в Колочаву.

Шандор Андрій Павлович народився у 1921 р. у с.Колочава. Емігрував до СРСР 15.08.1940 р. У січні 1943 р. мобілізований до Чехословацького корпусу. Зі слів колочавців, проживав у м. Прага, працював у театрі та співав в церковному хорі.

Шандор Василь Павлович народився у 1923 р. Емігрував до СРСР 1 жовтня 1940 р. 25 грудня 1942 р. був мобілізований до Чехословацького корпусу.

Шандор Юрій Васильович народився 17 квітня 1923 р. в с. Колочава. 3.10. 1944 р. добровольцем пішов до Чехословацької армії Л. Свободи. Рядовий ЗПБ. Брав участь у визволенні міст: Рудки, Св. Мікулаш, Жиліно, Братислава. Демобілізований у 21.07.1945 р. Нагороджений медалями: «За боевые заслуги», «За перемогу над Німеччиною».

Шетеля Іван Миколайович народився у 1919 р. На початку війни був мобілізований до Угорської армії. З 10.05.1944 р. – воїн Радянської Армії. Демобілізований 21.07.1945 р.

Штаєр Андрій Юрійович народився у 1913 р. У 1934-1936 рр. служив у Чехословацькій армії. Емігрував до СРСР 04.05.1940 р. До Чехословацького корпусу був мобілізований 23 лютого 1942 р. Після війни проживав у Чехословаччині.

Штаєр Василь Юрійович народився 4 квітня 1920 р. На початку війни був призваний до Угорської армії. У грудні 1943 р.

перейшов до Чехословацького корпусу. Визволяв міста: Красно в Польщі, Дукельський перевал, Левочи, Маравську Оставу. Був поранений. У липні 1945 р. демобілізувався. У 1948 р. був призначений начальником лісопункту, а в 1953 р. був обраний головою колгоспу.

Ярема Микола Іванович народився у 1924 р. Мобілізований до Радянської Армії 13.11.1944 р. Демобілізований 9.05.1945 р. Стрілок 168 СП 24 СД.

Ясінко Юрій Іванович народився у 1924 р. Мобілізований до Радянської Армії 11.02.1944 р. Демобілізований 17.11.1947 р. Був поранений 1.02 та 17.04.1945 р. Молодший сержант. Командир відділення 4-го Українського фронту. Нагороджений орденами і медалями: «За боевые заслуги», «За освобождение Праги».

Список складений на підставі архівних матеріалів та свідчень колочавців.

Події

Колочава стала прикладом примирення

На День села – у неділю, 3 травня - жителі села Колочава стали свідками унікальної та безпрецедентної події. Вперше в історії Закарпаття разом із воїнами Радянської Армії вшановано й воїнів армії Угорської, а самі ветерани обійнялися, вибачилися та побажали один одному здоров'я та многая літа.

Щороку на День Перемоги – 9 травня – колочавці збиралися біля Обеліску аби вшанувати пам'ять односельчанам, які загинули під час Великої Вітчизняної війни. Відтепер завдяки ініціативі та фінансовій підтримці народного депутата України Станіслава Аржевітіна Обеліск суттєво оновився.

По-перше, списки загиблих колочавців Станіслав Михайлович особисто уточнював та доповнював і, в результаті дослідження виявилось, що багато наших односельчан не були вшановані. Раніше у списку загиблих було 38, а тепер на оновленій стелі – 52 прізвища колочавців. Відтепер нащадки зможуть вшанувати всіх загиблих на війні вояків Радянської Армії та Чехословацького корпусу.

По-друге, вперше в історії вшановано й тих 39 односельчан, які були примусово мобілізовані до Угорської армії і загинули в роки Другої світової війни. Поруч із списком радянських воїнів стоїть й окрема таблиця із викарбованими прізвищами загиблих воїнів Угорської армії. Колочава стала першим прикладом примирення на Закарпатті.

Урочисте відкриття та освячення пам'ятника відбулося на День села.

Участь взяли воїни-ветерани всіх армій. Хоча життя примусило їх воювати на різних фронтах, тепер вони сиділи пліч-о-пліч. Вершиною усього свята стало привселюдне братання ветеранів. Попри важке минуле вони залишилися жителями одного села і ніколи не воювали між собою. Обеліск був освячений священиками різних конфесій.

Нашим односельчанам прийшлося жити і нелегкі часи: кожна влада змушувала їх підкорятися її законам. Одних життя змусило воювати у лавах Угорської армії. Другі пройшли війну в рядах Радянської Армії та Чехословацького корпусу. Треті емігрували до СРСР, та от-

рапляли у табори. Жителі нашого села помирали у таборах ГУЛАГУ, фашистських таборах, на фронті... Та не зважаючи на це, всі вони залишаються нашими односельчанами, дідами, батьками, братами... Сьогодні кожен із них має право на пошану!

Всі вшановані на Обеліску колочавці загинули на одній війні і всі вони зараз вшановані разом. Хочеться вірити, що наша Колочава невдовзі стане прикладом такого примирення для багатьох сіл на Закарпатті.

Марія ШЕТЕЛЯ.

